

AS ankyloserande spondylit

Fakta granskad av medicine doktor Eva Klingberg

Ankyloserande spondylit (AS), tidigare kallad Bechterews sjukdom, är en inflammatorisk sjukdom i bäcken- och ryggleder. Sjukdomen är vanligare hos män och ofta insjuknar man tidigt i livet. Molande värk i korsryggen och morgonstelhet i kroppen är vanliga tidiga symtom.

Fysisk träning är viktigt för att inte sjukdomen ska förvärras.

Vem drabbas

AS drabbar ungefär 0,5 procent av befolkningen. Två av tre drabbade är män.

Sjukdomen uppträder ofta i ungdomen eller yngre medelåldern för män men senare för kvinnor. Även barn kan få AS men deras sjukdomsbild är annorlunda jämfört med de vuxnas, precis som mäns ofta skiljer sig från kvinnors. AS är till viss del ärftlig.

Symtom

Det första symtomet på AS är ofta en tilltagande molande värk i korsryggen. Typiskt är smärtan värst på efternatten då den drabbade kan tvingas stiga upp för att det gör så ont. Utväxt av förbeningar mellan kotorna kan leda till försämring av rörligheten i ryggen.

Morgonstelhet är ett annat klassiskt tecken. Den ger med sig under dagen men återkommer efter en längre stunds stillasittande.

AS kan också ge andra symtom i kroppen. 20 procent har artrit som första symtom. De vanligaste andra symtomen är tendinit (seninflammation) i hälsena, bäckenkanterna och revbenen in emot bröstet, samt inflammation i iris, ögats regnbågshinna. Personer med AS kan utveckla osteoporos (benskör-

het) redan tidigt i förloppet. Ju längre sjukdomen varat, desto större är sannolikheten för benskörhet. Oftast sker frakturerna i ryggen och därefter i höften. En till synes liten olyckshändelse kan då lätt ge en fraktur.

Behandling

Målet är att lindra smärta, behålla rörlighet i lederna och motverka fortsatt förstelning. En stor del av behandlingen består av sjukgymnastik, även när sjukdomen inte är aktiv.

Parallellt med rörelseträning används också läkemedel. Det finns fyra huvudgrupper av läkemedel som används för behandling: Antiinflammatoriska, antireumatiska, biologiska och kortison.

För svårare felställningar och förstörda leder finns det kirurgisk behandling.

Visste du att...

- Ⓜ Grunden till all behandling är fysisk aktivitet.
- Ⓜ Smärta och stelhet varierar över tid.
- Ⓜ Rökning kan förvärra sjukdomen och öka förbeningstendensen i ryggen.
- Ⓜ Även barn kan få AS.

